

Rekabet Kurumu Başkanlığından

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2022-6-029 (Soruşturma/Taahhüt)
Karar Sayısı : 23-50/962-347
Karar Tarihi : 26.10.2023

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Hasan Hüseyin ÜNLÜ, Ayşe ERGEZEN,
Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Enes YASAN, Merve KIZILYAR TOY, Berat Hilal GÜLER,
Gülşen EREN PEKGÖZ, Enes PAYLAŞAN, Taner ÇAKIR,
Mehmet TUNÇDEMİR, Reyhan KARAKOÇ POLATTİMUR,
Osman KOÇAK

**C. BAŞVURAN
TARAF**

: - Erkunt Traktör Sanayii A.Ş.
Temsilcisi: Av. Coşkun AÇIKGÖZ
OSB Batıhun Cad. No: 2 Sincan/ANKARA

D. ŞİKAYETÇİ : - Gizlilik Talebi Bulunmaktadır.

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Rekabet Kurulunun 05.01.2023 tarihli ve 23-01/17-M sayılı kararıyla 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca hakkında soruşturma açılan Erkunt Traktör Sanayii AŞ tarafından sunulan taahhütlerin değerlendirilmesi.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurulunun (Kurul) 08.09.2022 tarihli ve 22-41/59-M sayılı kararı ile traktör üretim ve pazarlama sektöründe faaliyet gösteren teşebbüslere çeşitli uygulamalar ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un (4054 sayılı Kanun) 4. maddesini ihlal ettikleri iddialarına yönelik olarak önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (3) Yapılan incelemeler sonucunda düzenlenen 21.12.2022 tarihli ve 2022-6-029/ÖA sayılı önaraştırma raporu 05.01.2023 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve 23-01/17-M sayı ile içlerinde Erkunt Traktör Sanayi A.Ş.nin (ERKUNT) de bulunduğu teşebbüsler hakkında 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına karar verilmiştir.
- (4) Yürütülmekte olan soruşturma kapsamında ERKUNT tarafından sunulan ve Rekabet Kurumu (Kurum) kayıtlarına 06.02.2023 tarih ve 35473 sayı ile intikal eden yazıda, soruşturma konusu iddialar ile bağlantılı endişeleri bertaraf etmek amacıyla taahhüt sunma talebinde bulunulmuştur. Söz konusu talep, Kurulun 23.02.2023 tarihli toplantısında görüşülmüş ve 23-10/174-M(2) sayı ile pasif satışların kısıtlanmasına yönelik iddialar bakımından taahhüt görüşmelerinin başlatılmasına; 23-10/174-M(3) sayı ile diğer ihlal iddialarına yönelik taahhüt sunma taleplerinin reddedilerek mevcut soruşturma sürecine devam edilmesine karar verilmiştir. Anılan Kurul kararı üzerine ERKUNT ile taahhüt görüşmelerine başlanmış olup taahhüt görüşmeleri neticesinde ERKUNT'un nihai taahhüt metni 19.09.2023 tarih ve 42632 sayı ile Kurum kayıtlarına intikal etmiştir.

(5) Sunulan taahhüt metnine ilişkin olarak hazırlanan 20.10.2023 tarihli, 2022-6-029/BN-16 sayılı Bilgi Notu Kurulun 26.10.2023 tarihli toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

(6) **G. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili Bilgi Notunda;

- Sunulan taahhütlerin tespit edilen rekabet sorunlarını giderme hususunda elverişli, orantılı ve yeterli olduğu gerekçesiyle kabul edilebileceği ve kısa kararın tebliğinden itibaren üç ay içerisinde Rekabet Kurumu kayıtlarına tevsik edilmesinin uygun olduğu,
- Dolayısıyla nihai taahhüt metninin 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin üçüncü fıkrası ile 2021/2 sayılı Rekabeti Sınırlayıcı Anlaşma, Uyumlu Eylem ve Kararlar ile Hâkim Durumun Kötüye Kullanılmasına Yönelik Önerilerde ve Soruşturmalarda Sunulacak Taahhütlere İlişkin Tebliğ'in 14. maddesinin birinci fıkrası uyarınca bağlayıcı hale getirilerek taahhüde konu iddialar bakımından soruşturma sürecinin sonlandırılması gerektiği,
- Taahhüde konu edilmeyen dosya konusu diğer iddialar bakımından ise mevcut soruşturma sürecine devam edilmesi gerektiği

sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taahhüde Konu Rekabet Sorunları

- (7) ERKUNT'un, ürünlerinin bayi kanalı aracılığıyla dağıtımını/satışını gerçekleştirmek üzere bayileriyle imzaladığı "Bayilik Sözleşmesi"nin 6(h) maddesinde, (.....) hükmü yer almaktadır. Sözleşme hükmü incelendiğinde, ERKUNT'un bayilerine münhasır bölge tahsis ettiği ve bölge dışına gerçekleştirilecek satışları kısıtladığı görülmektedir.
- (8) 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin (2002/2 sayılı Tebliğ) 4. maddesine göre münhasırlık bulunması halinde alıcının gerçekleştireceği aktif satışlar sağlayıcı tarafından sınırlandırılabilir gibi pasif satışlara ilişkin bir sınırlama getirilmesi anılan Tebliğ'de öngörülen grup muafiyetinin dışında kalmaktadır. Bu çerçevede ERKUNT'un bayilere yönelik pasif satış yasağı getirip getirmediğinin değerlendirilmesi gerekmektedir.
- (9) Aşağıda, yerinde incelemede elde edilen bulgularda geçen ve bölge ve müşteri kısıtlaması niteliğinde olabilecek yazışmalara yer verilmektedir.

Tespit 1

- (10) ERKUNT Yurt İçi Satış Müdürü (.....) tarafından (.....)¹ isimli e-posta hesabına gönderilen 25.04.2016 tarihli ve "Bölge İhlali Hk." konulu e-postada şu ifadeler yer almaktadır:

"Sayı Yetkili Satıcılarımız,

Aşağıda bilgileri verilen traktörlerin bölge ihlali yapılarak satışının gerçekleştiği fabrikamız tarafından tespit edilmiştir. Hatta bir satış hala sizin satışçınız üzerine duruyor, fakat çiftçi traktörü kullanıyor.

¹ Yazışma içeriğinden ilgili e-posta adresinin ERKUNT bayisine ait olduğu anlaşılmaktadır.

Konu ile ilgili varsa savunmanızı yazılı olarak bildirmenizi ve varsa Çiftçilerimizin Sahip CKS belgelerinin tarafımıza ulaştırmasını rica ederim.

Çiftçi	Şasi	Traktör	Adres	Telefon	İhlal	Sistem Görüntüsü
(.....)	(.....)	70m4	Dutluk Mh. Bozova	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	65m4	Özveren Mh. Birecik	(.....)	(.....)	(.....)
(.....)	(.....)	65m4	Özveren Mh. Birecik	(.....)	(.....)	(.....)

Saygılarımla.”

- (11) Tespit 1’de yer alan yazışma incelendiğinde, ERKUNT bayisinin bölge dışına satış gerçekleştirdiğinin tespit edilmesi üzerine ilgili bayiden konuya dair savunmalar ile birlikte traktörleri satın alan çiftçilerin ÇKS belgelerinin talep edildiği görülmektedir. ERKUNT tarafından, bayinin gerçekleştirdiği satışların aktif-pasif satış niteliği sorgulanmaksızın çiftçilerin kayıtlı olduğu bölgeler üzerinden değerlendirme yapılması, bayilerin pasif satışlarının kısıtlandığı yönünde şüphe uyandırmaktadır.

Tespit 2

- (12) ERKUNT çalışanı (.....) tarafından, Yurt İçi Satış Müdürü (.....)’ya gönderilen 17.08.2017 tarihli ve “TÜM YS LER BÖLGE İHLALİ UYARI” konulu e-postada ve ekinde şu ifadeler yer almaktadır:

“(.....) Bey,

Bölgede yaşanan bölge ihlali, telefonda fiyat verme ve internet sitesi sıfır traktör yayınlanması gibi sebeplerden dolayı ekli dosyada yer alan uyarı yazısını tüm bayilerimle paylaşmak istiyorum.

Kontrol ettikten sonra uygun görürseniz bayilere fakslatacağım.

Saygılarımla,”

“Sözleşme maddeleri ile ilgili kurallara hassasiyet gösterilmesini, ayrıca telefon ile temasa geçilen durumlarda dahi liste fiyatımız dışında fiyat verilmemesi, pazarlığa girilmemesi, çiftçinin aradığı bölge netleştirildiğinde ilgili bölgeye yönlendirilmesi ayrıca 2. El internet sitelerinde yayınlanan fiyatların liste fiyatlarıyla paralel olması gibi konular hem sizin hem diğer yetkili satıcılarımızın hem de markamızın satış ve en önemlisi itibar kaybetmemesi açısından önem arz etmektedir. Gereken hassasiyeti göstermeye devam etmenizi ve bu tip davranışların hepimize zarar verdiğini unutmamanızı önemle rica ederiz.”

- (13) Söz konusu yazışma, ERKUNT yetkilisinin, bölgesindeki bayilerin bölge ihlali yapması, telefonla iletişime geçen müşterilere fiyat vermesi ve internet sitesinde sıfır traktör ilanı yayınlaması nedeniyle duyduğu rahatsızlık üzerine bayilere göndermek üzere hazırladığı uyarı yazısını içermektedir. Uyarı yazısının, bölge dışından arayan müşterilere liste fiyatı verilerek ilgili bayiye yönlendirilmesi ve internet üzerinden verilen

ilanlarda liste fiyatının verilmesinden ibaret olduğu görülmektedir. Yazışma, ERKUNT tarafından, internet satışları da dâhil olmak üzere bayilerinin pasif satışlarının kısıtlandığı şüphesini doğurmaktadır.

Tespit 3

- (14) “(.....)” isimli e-posta hesabından ERKUNT çalışanı (.....)’a gönderilen ve bilgi kısmında Yurt İçi Satış Müdürü (.....)’nın yer aldığı 14.02.2020 tarihli, “Bilgi Alma - Yurtiçi Satış 14.2.2020 17_12 (.....) CRM_0001572” konulu e-postada şu ifadeler yer almaktadır:

“(.....) müşterisi ve Traktör->65_S_4WD_Meyveci traktörü
(.....) Bey Torbalı dışında bir bayiden traktör almak istediğini söyledi. Kendi bölgesi dışında traktör alamayacağı konusunda bilgi verildi...”

- (15) Tespit 3’te yer alan yazışma incelendiğinde, kendi bölgesindeki yetkili bayi dışında bulunan bir bayiden traktör almak isteyen müşterinin, bölge dışında traktör satın alamayacağı konusunda bilgilendirildiği ve bu durumun teşebbüs içinde raporlandığı görülmektedir. Yazışma, müşteri tarafından talep edilmesine rağmen bölge farklılığı gerekçesiyle satış gerçekleştirilmemesi nedeniyle bayilerin pasif satışlarının kısıtlandığı şüphesi uyandırmaktadır.

Tespit 4

- (16) ERKUNT çalışanları arasında gerçekleştirilen, 05.02.2021 tarihli ve “(.....) Bölge ihlali ihtar ve ceza yazısı hk.” konulu e-postada ve ekinde yer alan belgelerde şu ifadeler yer almaktadır:

(.....):

“(.....) bey (.....) **Kars bayimizin ilk ihlaline karşılık ihtar yazısı ve hemen ardından 2. İhlale karşılık ceza yazısını içeren yazılar ekte gibidir.**
Bilgilerinize sunarım.
Saygılarımla.”

“(.....) şasi numaraları BEREKET 65E 4WD KABİNLİ traktörü ARDAHAN iline bağlı GÖLE ilçesinde ikamet eden (.....) isimli çiftçiye satılmış olduğu tespit edilmiş, tarafınızca da 75 plaka yapılarak satıldığı teyit edilmiştir. Bölgenize dahil ÇKS belgesinin tarafımıza 1 hafta içerisinde gönderilmemesi halinde **bölge ihlali tekrarında tarafınıza perakende satış fiyatı ile alış fiyatı arasındaki bayi komisyonunun yarısı oranında bölge ihlali cezası fatura edileceği ihtaren bildiririz.**

Sözleşme maddeleri ile ilgili kurallara hassasiyet gösterilmesini, **ayrıca telefon ile temasa geçilen durumlarda dahi liste fiyatımız dışında fiyat verilmemesi, pazarlığa girilmemesi, çiftçinin aradığı bölge netleştirildiğinde ilgili bölgeye yönlendirilmesi gibi konular hem sizin hem diğer yetkili satıcılarımızın hem de markamızın satış ve en önemlisi itibar kaybetmemesi açısından önem arz etmektedir. Gereken hassasiyeti göstermeye devam etmenizi ve bu tip davranışların hepimize zarar verdiğini unutmamanızı önemle rica ederiz...**

- (17) Tespit 4’te yer alan yazışma incelendiğinde, ERKUNT Kars bayisinin Ardahan ilinde ikamet eden çiftçiye traktör satması nedeniyle ihtar edildiği, çiftçinin Kars kayıtlı ÇKS belgesinin gönderilmemesi halinde, bayi komisyonunun yarısı oranında ceza verileceğinin belirtildiği görülmektedir. Kars bayisinin farklı bölgeye gerçekleştirdiği satışın aktif-pasif satış niteliği sorgulanmaksızın, ÇKS’de yer alan adresin Kars olmaması halinde ceza uygulanacağı anlaşılmaktadır. İlaveten, müşterinin telefonla araması halinde dahi liste fiyatı verilmesi ve ilgili bölgedeki bayiye yönlendirilmesinin

önem arz ettiği belirtilmektedir. Yazışma, ERKUNT tarafından bayilerin pasif satışlarının kısıtlandığı şüphesi doğurmaktadır.

Tespit 5

- (18) ERKUNT Yurt İçi Satış Müdürü (.....) ile ERKUNT Bölge Satış Müdürü (.....) arasında gerçekleşen 25.11.2021 tarihli WhatsApp yazışmasında şu ifadeler yer almaktadır:

(.....):

“(.....) bey (.....) snairım

Antalya fuar diye Burdur’a 130 pazarlığı yapıyor ben almalarına izin vermiyorum aslında fakat Traktör alacak kişi çiftçi değil mermerci birde Antalya’da çalışan (.....)nin bacanağı

Normalde NH alacaklar burdurdan bacanağım diye bunu alalım dedik diyor

Buradan çıkınca ben gidip burdur Erkunt ile pazarlık yapmayacam sormayacam diyor

Çiftçi ile bende konuştum

Ne yapmamı önerirsiniz”

(.....):

“şimdi almazsa Ocakta %20 zamlanacağını söyle”

(.....):

“Bir yandan da geçen hafta İspartada da fuar diye başka bölgeye satmak yok diye traktör sattırmadım dışarı”

(.....):

“Kasım fiyatı ile verebilirsin”

(.....):

“Sıkıntı bölge dışı satış ya”

(.....):

“Sen ordasın yap satışını ver (.....)²”

(.....):

“Fiyat ta bir indirim istemiyor”

(.....):

“Bölge dışı satış yok

sen fabrika olarak ordasın zaten

yap pazarlığını gönder (.....)

2. el varsa (.....) sor

Açıklayıcı oldu mu acaba tam yazamadım.”

- (19) Tespit 5’te yer alan yazışma incelendiğinde, bir tarım fuarında ERKUNT Antalya bayisinin Burdur’da yaşayan müşteriyle traktör satışı için pazarlık yaptığı, ERKUNT yetkilisi tarafından bölge farklılığı nedeniyle satışa izin verilmediği, ancak müşteri ile Antalya bayisi arasında akrabalık ilişkisi olması ve müşterinin kaçırılmak istenmemesi nedeniyle bir diğer ERKUNT yetkilisine danışıldığı anlaşılmaktadır. Yazışmanın devamında aynı yetkili tarafından, Isparta’da gerçekleştirilen bir başka fuarda da bölge dışı olması nedeniyle traktör satışına izin verilmediği dile getirilmektedir. Söz konusu ifadeler, bir bölgede düzenlenen fuara başka bölgelerden müşteri gelmesi halinde dahi traktör satışı gerçekleştirilmediği yönünde şüphe doğurmaktadır. İlaveten, kendisine danışılan ERKUNT yetkilisi tarafından, müşteri ile pazarlık yapılarak müşterinin Burdur bayisine yönlendirilmesi istenmektedir. Sonuç olarak, Antalya’ya traktör satın almak için gelen müşteriye traktör satılmayarak başka bir bölgeye yönlendirme yapılması, ERKUNT tarafından bayilerin pasif satışlarının kısıtlandığına dair şüphe oluşturmaktadır.

² ERKUNT Isparta ve Burdur bayisi (.....) yetkilisi (.....) olduğu değerlendirilmektedir.

Tespit 6

- (20) ERKUNT Yurt İçi Satış Müdürü (.....) ile (.....)³ arasında gerçekleşen 12.04.2022 tarihli WhatsApp yazışmasında şu ifadeler yer almaktadır:

(.....):

"...müdürüm tescil adresi Birecik, Gaziantep traktör verebilirmiyiz"

(.....):

**"Çiftçinin 2 tarafta da arazisi mevcut mu sahip olarak
CKS belgesinde"**

(.....):

"hayır"

(.....):

"Yok vermeyin o zamna"

- (21) Tespit 6'da yer alan yazışma incelendiğinde, ERKUNT Şanlıurfa bayisi tarafından, Gaziantep'teki müşteriye traktör satışı gerçekleştirmek için ERKUNT'tan onay istendiği, müşterinin ÇKS'de her iki bölgede de arazisinin olmaması nedeniyle ERKUNT tarafından satışa onay verilmediği anlaşılmaktadır. Yazışma, aktif-pasif satış ayrımı gözetilmeksizin, yalnızca ÇKS'deki adresler dikkate alınmak suretiyle bölge dışına satış gerçekleştirilmesinin önlenmesine yönelik şüphe oluşturmaktadır.

Tespit 7

- (22) ERKUNT çalışanları arasında gerçekleştirilen, 06.10.2022 tarihli ve "(.....) Bölge İhlali Ceza Faturası Yazısı" konulu e-postada ve ekinde yer alan belgede aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

(.....):

"(.....) Bey,

Ekteki dosyada (.....)'in bölge ihlali ceza faturası için hazırlamış olduğum yazı bulunmaktadır.

Sizin içinde uygun ise yazıyı göndereceğim.

Saygılarımla"

(.....TİCARİ SIR.....)

Mersin ili Tarsus ilçesi Karakeçili Mahallesinde, bölgeniz dışındaki müşterilere " (.....) SERVET 80.4 4WD Meyveci " ve " (.....) KISMET 58e 4WD Platformlu 12+12 " Şasi numaralı traktörleri sattığınız tespit edilmiştir.

Yukarıda belirtilen ihlallerden dolayı tarafınıza perakende satış fiyatı ile alış fiyatı arasındaki bayi komisyonunun yarısı ((.....)₺ KDV dahil) oranında bölge ihlali cezası fatura edilecektir.

Sözleşme maddeleri ile ilgili kurallara hassasiyet gösterilmesini, ayrıca telefon ile temasa geçilen durumlarda dahi liste fiyatımız dışında fiyat verilmemesi, pazarlığa girilmemesi, çiftçinin aradığı bölge netleştirildiğinde ilgili bölgeye yönlendirilmesi gibi konular hem sizin hem diğer yetkili satıcılarımızın hem de markamızın satış ve en önemlisi itibar kaybetmemesi açısından önem arz etmektedir. Gereken hassasiyeti göstermeye devam etmenizi ve bu tip davranışların hepimize zarar verdiğini unutmamanızı önem ile rica ederiz..."

³ ERKUNT Şanlıurfa bayisi çalışanı olduğu değerlendirilmektedir.

(23) Tespit 7'de yer alan yazışma, ERKUNT tarafından, bölge ihlali gerçekleştirdiği değerlendirilen bayiye gönderilen yazıyı içermektedir. Yazıda, ERKUNT ile bayi arasında akdedilen bayilik sözleşmesinin bazı hükümlerine yer verilmektedir. Sözleşmenin 6. maddesinin (h) bendinde, bayinin ERKUNT'tan yazılı onay almaksızın ürünlerin satışı için bölgesi dışında müşteri arayamayacağı, reklam yapamayacağı, satış bürosu, şube veya dağıtım deposu gibi yerler açamayacağı düzenlenmektedir. Söz konusu hükmün, yetkili dağıtıcıların kendilerine tahsis edilmiş olan bölgeler dışındaki aktif satış faaliyetlerini kısıtlamaya yönelik olduğu değerlendirilmektedir. Ancak ilgili hükmün devamında, (.....) ifadelerine yer verilmek suretiyle, pasif satışlar bakımından bayilerin ERKUNT TRAKTÖR'e mutlaka bilgi vermesinin gerektiği anlaşılmakta ve bu çerçevede pasif satışlar bakımından bayilerin serbest olmadığı izlenimi edinilmektedir. Sözleşmenin 12. maddesinin (a) bendinde ise, (.....) ifadeleriyle, bölge dışına gerçekleştirilecek tüm satışların engellendiği ve yaptırıma tabi tutulduğu görülmektedir. Nitekim yazışmanın devamında, ilgili sözleşme hükümlerine atıfta bulunulduktan sonra, farklı bir bölgeye traktör satışı gerçekleştiren bayiye yaptırım uygulandığı ve Tespit 4'te yer alan ve pasif satışların kısıtlandığını gösteren standart uyarı metninin iletildiği görülmektedir.

(24) Yukarıda yer alan tespitler bir bütün olarak incelendiğinde, ERKUNT tarafından bayilere yönelik uygulanan;

- Bölge dışından arayan müşterilere fiyat bilgisi verilmemesi veya yalnızca liste fiyatı verilmesi,
- Müşterinin ilgili bölgedeki bayiye yönlendirilmesi,
- Bölge dışına satış gerçekleştiren bayilerin tespit edilmesi halinde bayi komisyonunun yarısı oranında ceza verilmesi

eylemlerinin, ERKUNT tarafından bayilerin pasif satışlarının kısıtlanmasına yönelik olduğu ve bu yönüyle 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil edebileceği değerlendirilmektedir.

(25) Soruşturma sürecinde ERKUNT ile yürütülen taahhüt görüşmeleri esnasında, teşebbüsün Bayilik Sözleşmesi'nde, rekabet etmeme yükümlülüğüne yönelik 2002/2 sayılı Tebliğ'in kapsamı dışında kalarak rekabet ihlali oluşturabilecek hükümler yer aldığı tespit edilmiştir. Aşağıda sözleşmenin ilgili maddelerine yer verilmektedir:

(.....TİCARİ SIR.....)

(26) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde, alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne muafiyet sağlanmayacağı düzenlenmektedir. Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 40. paragrafında, beş yıllık süreyi aşacak şekilde zımnen yenilenebilen rekabet etmeme yükümlülüklerinin grup muafiyeti kapsamında olmadığı, süresi beş yılı aşmayan veya beş yıldan sonraki uzatmanın her iki tarafın açık iradesi ile mümkün olduğu ve alıcının beş yıllık süre sonunda rekabet etmeme şartına son vermesini engelleyen herhangi bir durumun olmadığı hallerde rekabet etmeme yükümlülüğünün grup muafiyetinden yararlanacağı belirtilmektedir. Ayrıca, anlaşmanın her yıl yenilenebilmesi için tarafların açıkça iradelerini birbirlerine

bildirmeleri zorunlu ise anlaşmanın belirsiz süreli sayılmayacağı ifade edilmektedir. Yine 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (b) bendinde anlaşma sonrası döneme ilişkin getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün grup muafiyeti kapsamında olmadığı belirtilerek "i) yasaklamanın, anlaşma konusu mal ya da hizmetlerle rekabet halindeki mal ve hizmetlere ilişkin olması, ii) anlaşma süresince alıcının faaliyette bulunduğu tesis ya da arazi ile sınırlı olması ve iii) sağlayıcı tarafından alıcıya devredilen know-how'ı korumak için zorunlu olması koşullarıyla, alıcıya, anlaşmanın sona ermesinden itibaren bir yılı aşmamak kaydıyla rekabet etmeme yükümlülüğü getirilebilir." ifadelerine yer verilmektedir.

- (27) Bu kapsamda, ERKUNT tarafından bayilerine getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün, sözleşmenin süresi ile ve en fazla 5 yıl süreyle sınırlandırıldığı, ek olarak, sözleşmenin sona ermesinden sonraki 1 yıllık dönem için getirildiği görülmektedir. Sözleşme süresince ve en fazla 5 yıl süreyle sınırlandırılan rekabet etmeme yükümlülüğünün 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun olduğu, bununla beraber sözleşme sonrası döneme ilişkin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinin (b) bendinde yer verilen koşullar dikkate alınmaksızın getirilen 1 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğünün Tebliğ'in 5. maddesine aykırılık teşkil ettiği değerlendirilmektedir.
- (28) Yerinde incelemede elde edilen ve yukarıda yer verilen belge ve bilgiler birlikte değerlendirildiğinde, ERKUNT'un bayilerinin pasif satışlarını kısıtlamasına ve bayilere rekabet etmeme yükümlülüğü getirmesine ilişkin eylemleri, 2021/2 sayılı Tebliğ kapsamında rekabet sorunu olarak değerlendirilmektedir. Teşebbüsün söz konusu rekabet sorunlarını gidermeye yönelik taahhüt sunduğu dikkate alınarak, anılan eylemler hakkında ayrıca muafiyet değerlendirmesi yapılmasına gerek görülmemiştir.

H.2. Taahhüt Başvurusu ve Değerlendirilmesi

H.2.1. ERKUNT Tarafından Sunulan Taahhüt Metni

- (29) ERKUNT, nihai taahhüt metnini 19.09.2023 tarih ve 42632 sayı ile Kuruma sunmuştur. ERKUNT'un dosya kapsamındaki olası rekabet sorunlarını engellemeye yönelik olarak sunduğu taahhüt metni aşağıdaki gibidir:

"TAAHHÜT 1-9

Bayilik Sözleşmesinin Ek-1'de yer alan toplamda 9 maddesinde değişiklik yapılacaktır. Mevcut 63 bayi ile varolan sözleşmeler, taahhütlerin Rekabet Kurulu tarafından bağlayıcı hale getirildiğine ilişkin Rekabet Kurulu kısa kararının tarafımıza tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde bu değişiklikleri içerecek şekilde revize edilecektir. Taahhüt kapsamında sözleşmelerde yapılan değişiklikleri içeren imzalı protokoller, taahhütlerin Rekabet Kurulu tarafından bağlayıcı hale getirildiğine ilişkin Rekabet Kurulu kısa kararının tarafımıza tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde Rekabet Kurumu'na tevsik edilecektir."

- (30) Bu çerçevede, taahhüt metninin Ek-1'inde yer alan ERKUNT'un Bayilik Sözleşmesi'nde yapmayı taahhüt ettiği değişikliklere aşağıda yer verilmektedir:

MEVCUT BAYİLİK SÖZLEŞMESİ	TAAHHÜT EDİLEN BAYİLİK SÖZLEŞMESİ
(.....)	(.....)
(.....)	(.....)
(.....)	(.....)
(.....)	(.....)
(.....)	(.....)
(.....)	(.....)
(.....)	(.....)
	(.....)
	(.....)

(.....)

(.....)

“TAAHHÜT 10

Yeni bayiliklerin tesis edilmesi durumunda, Rekabet Kurumu tarafından bağlayıcı hale getirilen taahhütleri içeren Bayilik sözleşmeleri imzalanacaktır. Bayilik sözleşmesi ile birlikte Ek-2'deki bilgilendirme metni de bayiye iletilecek, bilgilendirme metninin bayi tarafından imzalanmış örneği sözleşme ile birlikte Erkunt Traktör tarafından muhafaza edilecektir.

EK-2**BİLGİLENDİRME METNİ**

Bayilik sözleşmelerimizde yapılan değişiklikler sonrasında her bir Bayi, başka bir Bayiye tahsis edilmiş olan bölgeye **aktif satış gerçekleştirilemeyecektir**. Bunun gerçekleşmesi, sözleşme hükümlerinin ihlali olarak değerlendirilecektir. **Ancak pasif satışlar serbest olup**, Erkunt Traktör tarafından pasif satışlar herhangi bir şekilde kısıtlanmayacaktır. Başka bir Bayinin bölgesindeki müşterilerden gelen ve Bayinin aktif çabası neticesi ortaya çıkmayan talepler “pasif satış” anlamına gelmektedir. Aşağıda detaylı olarak aktif ve pasif satışlar örneklendirilmiştir:

Bayinin SERBEST olduğu Pasif Satış örnekleri:

- Bayinin bir girişimi olmadığı halde başka bir Bayinin bölgesinden gelen veya telefonla arayan müşterilere yapılacak satışlar
- Medya aracılığı ile yapılan genel nitelikli reklamlar veya promosyonlar sonrasında başka bir Bayinin bölgesinde olan müşterilerin satın alma talepleri,
- İnternet ve benzeri yollarla yapılan satışlar,
- Müşterilerin bayiye ait web sitesini ziyaret etmesi ve bayi ile iletişime geçmesi,
- Müşterilerin Bayi tarafından otomatik olarak bilgilendirilmeyi talep etmiş olması vesilesiyle gerçekleşen satışlar.

Bayiye İZİN VERİLMEYEN Aktif Satış örnekleri:

- Diğer bir Bayiye tahsis edilmiş bölgede satış bürosu, şube veya dağıtım deposu kurmak,
- Müşterinin kendisinden böyle bir talep gelmediği sürece başka bir bayinin bölgesindeki müşterilere elektronik posta, katalog, promosyon gönderilmesi,
- Arama motoruna veya internet reklam sağlayıcısına bedel ödeyerek belli bir bölgedeki müşteri grubuna reklam verilmesinin sağlanması,
- Dijital platformlar/pazaryerleri üzerinden belli bir coğrafi bölgeye yönelik olarak yapılan reklamlar.

Bayi; Pasif Satış Kapsamında,

- Bölge dışından gelen veya arayan müşterilere vereceği fiyat konusunda serbest olup, bölge dışından gelen veya arayan müşteriler ile bayi arasındaki ticarete Erkunt Traktör tarafından müdahale edilmeyecek,
- Bölge dışından gelen veya arayan müşterilere satış gerçekleştirilmesi durumunda komisyon kesintisi vb. herhangi bir yaptırım uygulanmayacak,
- Kendi bölgesinde düzenlenen fuara katıldığında, başka bölgelerden gelen fuar müşterilerine traktör satışı gerçekleştirme konusunda serbest olacaktır.

Yukarıda yer verilen bilgilendirme metni tarafıma iletilmiş ve bu şekilde bilgi edinmem sağlanmıştır.

Tarih/İmza**Bayi**

TAAHHÜT 11

Taahhüt Süreci sonucunda Bayilik sözleşmesinde yapılmasına hükmedilen düzenlemelere ilişkin hazırlanan Ek-2'deki bilgilendirme metni, Erkunt Traktör'ün tüm bayilerine, Taahhüt 1-9'deki revizyonları içeren protokol ile birlikte gönderilecek ve bu şekilde protokolün imzalanması aşamasında bayilerin taahhütlere ilişkin bilgi sahibi olmaları temin edilecektir. Taahhütlerin bağlayıcı hale getirildiğine ilişkin Rekabet Kurulu kısa kararının tarafımıza tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde tüm bayilerce imzalanmış birer örneği Rekabet Kurumu'na tevsik edilecektir.

TAAHHÜT 12

Ek-2'deki bilgilendirme metni 5 yıl süreyle bayilere periyodik olarak iletilerek bilgi edinmeleri sağlanacaktır. 2024 yılından başlamak üzere 5 yıl süreyle (2024-2025-2026-2027-2028 yıllarında), yılda 1 kez, her yılın şubat ayı son gününe kadar bilgilendirme

metni tüm bayilere e-posta ile gönderilecektir. Gönderilen e-postaların dijital kopyaları Erkunt Traktör tarafından muhafaza edilecektir.

TAAHHÜT 13

Taahhütlerin Rekabet Kurulu tarafından bağlayıcı hale getirildiğine ilişkin Rekabet Kurulu kısa kararının tarafımıza tebliğ tarihinden itibaren 3 ay içerisinde mevcut bayilere ve teşebbüs çalışanlarına yönelik rekabet hukuku eğitimi verilecektir ve yine bu süre zarfında eğitime katılanların isimleri ve eğitimin kapsamı hakkında bilgi Rekabet Kurumu'na tevsik edilecektir."

H.2.2. Taahhüt Metninin Değerlendirilmesi

- (31) Taahhüt müessesesi 16.06.2020 tarihinde kabul edilen 7246 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 4054 sayılı Kanun'a dercedilerek Türk Rekabet Hukuku uygulamasında yer bulmuştur. 4054 sayılı Kanun'un 43. maddesinin üçüncü fıkrası şu şekildedir:

"Yürütülmekte olan bir önaraştırma ya da soruşturma sürecinde 4 üncü veya 6 ncı madde kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik olarak ilgili teşebbüs ya da teşebbüs birliklerince taahhüt sunulabilir. Kurul söz konusu taahhütler yoluyla rekabet sorunlarının giderilebileceğine kanaat getirirse bu taahhütleri ilgili teşebbüs ya da teşebbüs birlikleri açısından bağlayıcı hale getirerek soruşturma açılmamasına veya açılmış bulunan soruşturmaya son verilmesine karar verebilir. Rakipler arasında fiyat tespiti, bölge veya müşteri paylaşımı ya da arz miktarının kısıtlanması gibi açık ve ağır ihlallerle ilgili olarak taahhüt kabul edilmez. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Kurul tarafından çıkarılan tebliğ ile belirlenir."

- (32) Bu doğrultuda, 2021/2 sayılı Tebliğ, 16.03.2021 tarih ve 31425 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 2021/2 sayılı Tebliğ'in "Kapsam" başlıklı 2. maddesi ise şu şekildedir:

"Bu Tebliğ; açık ve ağır ihlaller hariç olmak üzere, 4054 sayılı Kanun'un 4 üncü veya 6 ncı maddesi kapsamında ortaya çıkan rekabet sorunlarının giderilmesine yönelik olarak ilgili teşebbüslerce ya da teşebbüs birliklerince sunulan taahhütleri kapsamaktadır."

- (33) 2021/2 sayılı Tebliğ'in "Tanımlar" başlıklı 4. maddesi açık ve ağır ihlallere konu olan hususları;

"Bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabeti doğrudan ya da dolaylı olarak engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan;

1) Rakip teşebbüsler arasında fiyat tespiti, müşterilerin, sağlayıcıların, bölgelerin ya da ticaret kanallarının paylaşılması, arz miktarının kısıtlanması veya kotalar konması, ihalelerde danışıklı hareket, gelecekte uygulanması planlanan fiyat, üretim ya da satış miktarı gibi rekabete duyarlı bilgilerin paylaşılması,

2) Üretim veya dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren teşebbüsler arası ilişkide alıcının sabit veya asgari satış fiyatının belirlenmesi

konularında gerçekleşen anlaşma ve/veya uyumlu eylemler ile bu konulara ilişkin teşebbüs birliği karar ve eylemleri"

olarak düzenlemiştir.

- (34) Dosya kapsamında yapılan incelemeler sonucunda ERKUNT'un gerçekleştirdiği eylemlerin bayilerin pasif satışlarının kısıtlanması ve bayilere rekabet etmeme

yükümlülüğü getirilmesi niteliğinde olabileceği değerlendirilmiştir. Bu çerçevede dosya konusu iddiaların anılan Tebliğ'in 4. maddesinde sayılan açık ve ağır ihlal kapsamına girmediği, dolayısıyla ERKUNT'un taahhüt sunmasının mümkün olduğu anlaşılmaktadır.

- (35) Diğer yandan, taahhüt müessesesinin işlerliği bakımından 2021/2 sayılı Tebliğ, taahhüt sunma taleplerinin Kuruma iletebileceği süreyi sınırlamaktadır. 2021/2 sayılı Tebliğ'in "Taahhüt Sürecinin Başlatılması" başlıklı 5. maddesi;

"(1) Haklarında yürütülen bir incelemeye taahhütle son verilmesini isteyen taraflar, önaraştırma veya soruşturma sürecinde taahhüt sunma talebinde bulunabilirler. Soruşturma sürecindeki taahhüt sunma talepleri Kanununun 43 üncü maddesinin ikinci fıkrası kapsamında yapılan soruşturma bildirimini tebliğinden itibaren üç ay içinde Kuruma iletilir. Bu süre geçtikten sonra Kuruma iletilen taahhüt sunma talepleri dikkate alınmaz.

(2) Taraflar, taahhüt sunma taleplerini yazılı şekilde Kuruma ileterek taahhüt sürecini başlatır."

hükmünü içermektedir.

- (36) Soruşturma Bildirimini ERKUNT tarafından 18.01.2023 tarihinde tebliğ edildiği, ERKUNT tarafından yapılan taahhüt başvurusunun ise 06.02.2023 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal ettiği görülmektedir. Bu kapsamda 2021/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesine istinaden, teşebbüsün taahhüt başvurusunu süresi içinde yaptığı değerlendirilmektedir.

- (37) 2021/2 sayılı Tebliğ'in "Taahhüdün niteliği" başlıklı 9. maddesinin ikinci fıkrası sunulan taahhüdün değerlendirilmesi bakımından yol göstericidir:

"Taahhüt rekabet sorunlarıyla orantılı, bu sorunları gidermeye elverişli, kısa sürede yerine getirilebilir ve etkili şekilde uygulanabilir olmalıdır ..."

- (38) Bu doğrultuda taahhüt metni ve maddelerine ilişkin olarak yapılan değerlendirmelere aşağıda yer verilmektedir.

- (39) ERKUNT tarafından sunulan taahhüt metninin "TAAHHÜT 1-9" başlığı, mevcut Bayilik Sözleşmesi'nde yapılacak değişikliklere yöneliktir. Bu kapsamda, değişiklikler vasıtasıyla mevcut Bayilik Sözleşmesi'nin 3. maddesinin (b) bendinde "bölge" ifadesinin tanımının yapılacağı ve ilgili diğer maddelerde de bayiye tanımlanan bölge içerisinde yapacağı aktif satışların sınırlarının çizileceği, bayi tarafından bölge dışında yapılacak pasif satışların sınırlandırılmayacağı ve bayinin pasif satışlar konusundaki hak ve yetkilerinin korunacağına dair hükümlere açıkça yer verileceği taahhüt edilmektedir. Ayrıca, Bayilik Sözleşmesi'ne bayiler için anlaşılabilir olması amacıyla aktif ve pasif satış kavramlarının tanımlanacağı bir maddenin ekleneceği taahhüt edilmektedir. Ek olarak, Bayilik Sözleşmesi'nde yapılacak değişikliklerle 6. maddenin (I) bendinde yer alan sözleşme sonrası döneme ilişkin 1 yıllık rekabet etmeme yükümlülüğüne ilişkin hükmün kapsamının, 2002/2 sayılı Tebliğ'de sayılan koşullarla sınırlandırılacağı taahhüt edilmektedir. Söz konusu değişiklikler ile Bayilik Sözleşmesi'nin 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygun hale getirileceği, bu çerçevede sunulan taahhüdün uygun ve yeterli olduğu değerlendirilmektedir.

- (40) Taahhüt metninin "TAAHHÜT 10", "TAAHHÜT 11" ve "TAAHHÜT 12" başlıklı bölümlerinde, bayilere revize edilen bayilik sözleşmeleriyle birlikte bilgilendirme metni gönderileceği, bilgilendirme metninin imzalanmış örneklerinin ERKUNT tarafından muhafaza edileceği, bunun dağıtım sistemine sonradan dâhil olacak bayiler için de

aynı şekilde uygulanacağı taahhüt edilmektedir. Söz konusu bilgilendirme metninde, aktif ve pasif satışlara örnek hallerin sayıldığı, bayilerin bölge dışına aktif satış gerçekleştiremeyeceği fakat pasif satışlar konusunda serbest olduklarının belirtildiği, pasif satış yapılması halinde ERKUNT tarafından bayilere müdahalede bulunulmayacağı ve bu yönde herhangi bir yaptırım da uygulanmayacağı açıkça ifade edildiği görülmektedir. Ayrıca ERKUNT tarafından bilgilendirme metninin 5 yıl boyunca yılda bir defa şubat ayının son gününe kadar bayilere e-posta ile gönderilerek bayilerin periyodik olarak bilgi edinmelerinin sağlanacağı belirtilmektedir. Bilgilendirme metni ile uygulamadaki yanlış anlaşılmaların önüne geçileceği ve hukuki belirliliğin artacağı değerlendirilmekte olup söz konusu taahhüdün uygun ve yeterli olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

- (41) Taahhüt metninin "TAAHHÜT 13" başlıklı bölümünde, ERKUNT'un hem mevcut bayilerine hem de ERKUNT çalışanlarına rekabet hukuku eğitimi vereceği taahhüt edilmektedir. Söz konusu eğitimin, ERKUNT'un dağıtım ağının tüm seviyelerinde rekabet hukuku bilincini ve hukuki belirliliği artıracığı, böylelikle bilgisizlik kaynaklı rekabeti kısıtlayıcı eylemlerin önüne geçilebileceği öngörülmekte olup söz konusu taahhüdün uygun ve yeterli olduğu değerlendirilmektedir.
- (42) Taahhüt metninde yer alan tüm taahhütlerin, Kurulun taahhütleri kabul ettiğine ilişkin kısa kararın tebliğ alınmasından itibaren üç ay içinde yerine getirilmesi ve Kuruma tevsik edilmesi taahhüt edilmektedir.
- (43) Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde, ERKUNT tarafından sunulan taahhütlerin, dosya kapsamında tespit edilen ilgili rekabet sorunlarını gidereceği, aynı zamanda taahhütlerin uygulamaya konulması için belirlenen sürenin de makul olduğu kanaatine ulaşılmıştır.

I. SONUÇ

(44) Rekabet Kurulunun 05.01.2023 tarihli ve 23-01/17-M sayılı kararı uyarınca yürütülmekte olan soruşturma kapsamında;

- Erkunt Traktör Sanayii AŞ tarafından sunulan ve Kurum kayıtlarına 19.09.2023 tarih ve 42632 sayı ile intikal eden nihai taahhüt metninin, dosya kapsamında tespit edilen rekabet sorunlarını giderebilecek olması nedeniyle kabulüne,
- Erkunt Traktör Sanayii AŞ'nin sunmuş olduğu taahhütlerin, kısa kararın Erkunt Traktör Sanayii AŞ'ye tebliğini takiben 3 (üç) ay içinde Kuruma tevsik edilmesine,
- Dolayısıyla nihai taahhüt metninin teşebbüs açısından bağlayıcı hale getirilerek; bayilerin pasif satışlarının kısıtlanması ve bayilere rekabet etmeme yükümlülüğü getirilmesi iddiaları bakımından soruşturma sürecinin sonlandırılmasına
- Taahhüde konu edilmeyen dosya konusu diğer iddialar bakımından ise mevcut soruşturma sürecine devam edilmesine

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.